

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ-МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ АВІАЦІЙНОЇ ГАЛУЗІ

Резюме

У статті розкрито актуальність вирішення проблеми формування готовності до професійної діяльності іноземних студентів-майбутніх інженерів авіаційної галузі в процесі їхньої професійної підготовки. Проаналізовано погляди сучасних вітчизняних та зарубіжних науковців щодо професійної підготовки інженерних кадрів у закладах вищої технічної освіти, зокрема авіаційних спеціальностей, та актуальні питання підготовки іноземних студентів. Виокремлено низку суперечностей, з якими зіштовхуються іноземні студенти, які приїжджають у незнайому країну отримувати обрану спеціальність. Наголошено на важливості педагогічної підтримки під час адаптаційного періоду студентів-іноземців. Проаналізовано основні вимоги та обов'язки інженерів з обслуговування повітряних суден згідно Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників (Випуск 68 «Авіаційний транспорт»). З'ясовано, що готовність до професійної діяльності іноземних студентів-майбутніх інженерів авіаційної галузі являє собою динамічну систему взаємопов'язаних зовнішніх та внутрішніх чинників особистості, які взаємодіють у сукупності з набутими під час професійної підготовки знаннями, вміннями та навичками, спрямованими на успішне виконання професійної діяльності. Наголошено на тому, що формування готовності до професійної діяльності іноземних студентів-майбутніх інженерів авіаційної галузі буде ефективним за умови створення відповідного освітньо-інформаційного середовища та побудови особистісної траєкторії навчання.

Ключові слова: *готовність до професійної діяльності; інженер авіаційної галузі; іноземні студенти; освітньо-інформаційне середовище; особистісна траєкторія навчання; професійна діяльність.*

Вступ. Зважаючи на динамічні зміни у сферах світової політики та економіки, розвиток електроніки та робототехніки, що призводить до активного впровадження автоматизованих систем управління на підприємствах-виробниках ракетно-космічної галузі та авіаційної промисловості, нового значення набуває професійна підготовка фахівців авіаційної галузі. Одним із основних її завдань стає не тільки формування всебічно розвиненої, здатної до прийняття нестандартних рішень в

особливих умовах особистості, але й формування внутрішньої готовності майбутнього спеціаліста до опанування професією та самореалізації.

Стандартизація підходів до організації навчального процесу функціонування вищої школи в Європейському Союзі та підвищення спроможності випускників закладів вищої освіти до працевлаштування – результат приєднання України до Болонського процесу у травні 2005 року, – спричинили необхідність розробки нової стратегії розвитку як кожного окремого закладу вищої освіти, так і реформування системи вищої освіти України загалом. Одним із результатів впровадження реформи стало прийняття Верховною Радою України низки законопроектів (Закон України «Про вищу освіту», 2014; Закон України «Про освіту», 2017), які встановили основні організаційно-правові та фінансові засади функціонування системи вищої освіти, посилили принципи автономії ЗВО та посприяли поєднанню освіти і науки з дотриманням принципів академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу. Згідно цих нормативних документів, основна мета професійної освіти полягає у побудові такого освітньо-інформаційного середовища, що сприятиме формуванню індивідуальної освітньої траєкторії в процесі підготовки кваліфікованих, компетентних, відповідальних, конкурентоспроможних фахівців, які здатні ефективно використовувати набуті знання і навички у майбутній професійній діяльності; водночас право на освіту гарантується незалежно від віку, статі, раси, громадянства, національності, а також інших обставин та ознак (Закон України «Про освіту», 2017).

У зв'язку з тим, що експорт освітніх послуг на сьогоднішній день є одним із джерел додаткового фінансового забезпечення діяльності університетів, 455 закладів вищої освіти України здійснюють підготовку за різними напрямками не тільки українських, але й іноземних студентів. За даними Українського державного центру міжнародної освіти МОН України, кількість іноземних студентів у 2019 році становила 80470 осіб зі 158 країн світу (з них за напрямками: основне навчання – 87,85%, мовна підготовка –

8,64%, післядипломна освіта – 3,5%, програми академічної мобільності – 0,01%); тоді як у 2011 році їх кількість сягала 53664 осіб (Іноземні студенти в Україні).

Як ми бачимо, протягом останнього десятиліття зі збільшенням кількості іноземних студентів в українських ЗВО увага науковців була зосереджена в основному на дослідженні таких питань: адаптації іноземних студентів до нового соціально-культурного середовища; пропедевтичній підготовці та формуванню готовності іноземних студентів до навчання в університеті; розробці методик викладання російської та української мови як іноземної; формуванню комунікативних умінь (компетенцій), полікультурної та міжкультурної компетенції тощо.

Мета дослідження полягала у розкритті актуальності дослідження проблеми формування готовності до професійної діяльності іноземних студентів-майбутніх інженерів авіаційної галузі. **Завдання дослідження:** 1) вивчити та проаналізувати вітчизняну і зарубіжну наукову літературу згідно теми дослідження; 2) здійснити синтез, порівняння і узагальнення наукової літератури з проблеми дослідження; 3) аргументувати, що зазначена проблема є актуальною психолого-педагогічною проблемою.

Методи дослідження. Для реалізації мети дослідження було використано такі теоретичні методи наукового пізнання: вивчення, аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, систематизація. Їх використання дало змогу обґрунтувати актуальність дослідження проблеми формування готовності до професійної діяльності іноземних студентів-майбутніх інженерів авіаційної галузі.

Результати аналізу наукової психолого-педагогічної літератури свідчать, що не висвітлені належним чином особливості навчання іноземних студентів саме інженерного профілю, зокрема в авіаційній галузі. Недостатньо уваги приділяється розробці методик викладання фахових дисциплін іноземним студентам авіаційного спрямування з використанням дистанційних освітніх технологій, а також побудові та реалізації особистісної

траєкторії навчання в процесі формування у іноземних студентів готовності до успішного здійснення ними професійної діяльності.

Грунтовний аналіз основних вимог та обов'язків інженерів з обслуговування повітряних суден, описаних у Довіднику кваліфікаційних характеристик професій працівників (Довідник «Авіаційний транспорт», 2002) дав змогу зробити висновок, що завданням сучасних ЗВТО стає не тільки забезпечення іноземних студентів необхідними знаннями у різних сферах, пов'язаних з їх майбутньою професійною діяльністю, але й формування особистої «готовності кожного із них здійснювати цю діяльність».

Актуальність дослідження проблеми формування готовності до професійної діяльності іноземних студентів-майбутніх інженерів авіаційної галузі обумовлюється також вирішенням низки *суперечностей* між: популярністю вибору іноземцями професій авіаційного спрямування та недостатнім рівнем професійної орієнтації іноземних абітурієнтів на стадії вибору професії; сучасними високими вимогами міжнародного ринку праці до фахівців-випускників технічних університетів та недостатнім науковим обґрунтуванням психолого-педагогічних умов, спрямованих на формування готовності до успішного здійснення професійної діяльності; необхідністю врахування індивідуальних та національних особливостей іноземних студентів у розробці та реалізації їх особистісної траєкторії навчання та недостатньою підготовкою викладацького складу до здійснення такої діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про те, що процеси професійної підготовки майбутніх інженерів у закладах вищої технічної освіти України (далі – ЗВТО) були об'єктом наукових досліджень багатьох українських та зарубіжних учених. Зокрема, вчена О. Ігнатюк поняття готовності студентів до професійного самовдосконалення дослідниця трактує як «особистісне новоутворення, що відображає зміни не тільки у свідомості людини в найбільш повному виявленні вищої потреби в особистісно-

професійному розвитку, але й набуття відповідних знань, оволодінні й використанні сукупності вмінь та застосуванні своїх здібностей і потенційних можливостей у діяльності зі створення нового продукту, метою якої є самоствердження людини в суспільстві» (Ігнатюк, 2010: 8-9). Натомість дослідниця М. Клименко виділяє такі педагогічні умови розвитку кар'єрної компетентності як: «формування мотиваційно-ціннісного ставлення до кар'єри та потреби в самореалізації; залучення до планування кар'єри на основі рефлексії досягнень; розвиток комунікативності засобами інтерактивних технологій і практико-зорієнтованих методів» (Клименко, 2018). Вчений В. Круглик поняття професійної компетентності розглядає як явище, «що інтегрує професійні знання, вміння, навички, здатності та способи діяльності» (Круглик, 2018:12), а дослідник С. Чупахін трактує це поняття як «динамічну інтегративно-діяльнісну характеристику спеціаліста, яка складається з гармонійного поєднання професійних знань й умінь, практичного досвіду, що, в поєднанні з планетарним мисленням і усвідомленням відповідальності, дозволяє використовувати творчий підхід до виконання завдань в умовах невизначеності або обмеженої інформації» (Чупахін, 2018: 19).

Беручи до уваги те, що Україна має тривалу історію розвитку авіаційної промисловості, потужності підприємств яких дозволяють забезпечити повний цикл створення авіаційної техніки, обслуговування якої потребує наявності висококваліфікованих інженерів, технологів, механіків, науковцями накопичено значний досвід у дослідженні проблем підготовки спеціалістів авіаційної галузі. Важливу роль у формуванні сучасної наукової думки щодо вдосконалення професійної підготовки авіаційних фахівців відіграють дослідження К. Воеводи, В. Досужого, О. Керницького, О. Коваленко, О. Ковалькової, О. Ковтун, В. Красножон, О. Москаленко, Р. Невзорова, Т. Плачинди, Г. Пухальської, І. Радзівілової, О. Саркісової, В. Фотинюка та ін.

Так, вчена О. Коваленко поняття професійної компетентності майбутніх фахівців авіаційної галузі трактує як «якісну комплексну характеристику, що передбачає сформовані особистісно-професійні здатності, а також компетенції природничого спрямування, які детермінують ефективне виконання професійних обов'язків як у типових, так і в нестандартних ситуаціях» (Коваленко, 2017: 68). Натомість вчена О. Ковальова поняття інноваційної компетентності майбутнього авіаційного фахівця розглядає як «інтегративну якість особистості, здатність продуктивно виконувати інноваційну діяльність в авіаційній галузі на основі набутих компетенцій: аксіологічно-мотиваційної, процесуально-діяльнісної, організаційно-впроваджувальної, соціальної, інформаційно-комунікативної, здоров'язберігаючої, екологічної та рефлексивно-регулятивної» (Ковальова, 2020: 2). А дослідник Р. Невзоров встановив, що фахова компетентність майбутнього військового пілота є «складним системним особистісним утворенням, основними елементами якого є підсистеми: професійних знань, умінь, навичок, морально-ціннісних характеристик, індивідуально-психологічних особливостей, які детермінують ефективне виконання виробничих функцій і завдань на засадах неперервної самоосвіти й самовдосконалення» (Невзоров, 2019: 3).

Та увага багатьох науковців зосереджена не тільки на дослідженнях проблем підготовки українських, але й іноземних студентів у ЗВО України. Різні аспекти забезпечення процесу навчання іноземних громадян висвітлено у працях таких українських та зарубіжних вчених як: Н. Авраменко, О. Бакало, Н. Булгакова, М. Ворона, І. Демченко, Т. Диченко, Т. Довгодько, Карасу Локман, Ма Сюй, Ж. Рагіна, Л. Рибаченко, Сін Чжефу, Н. Смолікевич, Н. Ушакова, Т. Шмоніна, І. Шульга, А. Шапошник, О. Яцишина та ін.

Так, педагогічні умови забезпечення адаптації іноземних студентів до навчання у ЗВТО України були предметом досліджень вченої О. Бакало, яка поняття адаптованості іноземних студентів до навчання розглядає як «стан

гармонійної взаємодії з новим освітнім і соціальним середовищем, у якому вони продуктивно виконують навчальну діяльність, приймають нові стандарти поведінки, задовольняють свої основні потреби та відчують внутрішній комфорт» (Бакало, 2017:40). Процес навчання і виховання студентів-іноземців були об'єктом досліджень вченої Н. Булгакової, яка вперше розробила й теоретично обґрунтувала концепцію і представила модель структури цілісної сучасної системи пропедевтичної підготовки іноземних громадян та модель оптимального навчального процесу на основі ідеї створення штучної системи за аналогом природної системи, якій притаманні такі якості як: динамічність, адаптивність, упорядкованість, відкритість, гармонійність, варіативність (Булгакова, 2002). Натомість дослідник Сін Чжефу проблему педагогічної підтримки адаптації іноземних студентів до навчання у ЗВО України розглядає як «систему взаємодії суб'єктів навчально-виховної діяльності, спрямовану на допомогу іноземним студентам у подоланні комплексу труднощів біологічного, психолого-педагогічного й соціального характеру, пов'язаних із взаємодією з новим соціокультурним та навчально-виховним середовищем» (Сін Чжефу, 2015:11).

Дискусії. Дослідження цих та інших наукових доробок довело, що провідну роль у процесі підготовки іноземних студентів-майбутніх інженерів авіаційної галузі відіграє формування відповідного освітньо-інформаційного середовища ЗВТО з урахуванням особливостей менталітету, культури, мислення, традицій студентів різних національних груп.

Так, у Довіднику кваліфікаційних характеристик професій працівників (Довідник «Авіаційний транспорт», 2002) зазначається, що інженер з обслуговування повітряних суден повинен знати: нормативно-правову базу, що регулює діяльність цивільної авіації України; методичні, нормативні та інші керівні матеріали з вимог придатності до польотів повітряних суден та з технічного обслуговування і ремонту устаткування; технічні характеристики устаткування підрозділу; основні технологічні процеси, системи ремонтів та

технології ремонтних робіт тощо. В той же час авіаційний інженер також має володіти такими вміннями: розробляти плани (графіки) різних видів технічного обслуговування авіаційної техніки і ремонту устаткування; здійснювати контроль за діяльністю підпорядкованого персоналу; брати участь у плануванні технічного розвитку виробництва; готувати матеріали для укладання договорів щодо закупівлі запасних частин та устаткування тощо (Довідник «Авіаційний транспорт», 2002).

Погоджуючись з думкою вченої Е. Лузік, що «врахування особистісних характеристик суб'єктів освітнього процесу, як системоутворювальних умов (критеріїв) оптимізації професійної підготовки, сприятиме ефективному професійному розвитку особистості в реалізації особистісної траєкторії успішного навчання протягом життя» (Лузік, 2020), вважаємо цю ідею провідною при застосуванні індивідуального підходу до навчання іноземних студентів в процесі формування у них готовності до майбутньої професійної діяльності.

Отже, під готовністю до професійної діяльності іноземних студентів-майбутніх інженерів авіаційної галузі будемо розуміти динамічну систему взаємопов'язаних зовнішніх та внутрішніх чинників особистості, які взаємодіють у сукупності з набутими під час професійної підготовки знаннями, вміннями та навичками, спрямованими на успішне виконання завдань професійної діяльності.

Висновки. Ретельне вивчення та аналіз сучасних наукових джерел дав змогу виявити, що питання формування готовності до професійної діяльності іноземних студентів-майбутніх інженерів авіаційної галузі в закладах вищої технічної освіти є вкрай затребуваним і актуальним. Значна кількість наукових доробок вітчизняних та зарубіжних вчених присвячені дослідженням педагогічної підтримки та педагогічних умов адаптації іноземних студентів до освітнього середовища, забезпеченню природничо-наукової підготовки під час навчання на підготовчих факультетах тощо. Вагомий внесок у дослідження проблем формування готовності до

професійної діяльності майбутніх інженерів зроблено українськими та зарубіжними дослідниками. Водночас, на нашу думку, недостатньо уваги приділяється дослідженню проблеми формування готовності саме іноземних студентів-майбутніх інженерів авіаційної галузі, тому *подальші наукові пошуки* вважаємо доцільними саме у цьому стратегічному напрямку, який не тільки дозволить вдосконалити систему надання освітніх послуг іноземним громадянам, але й може бути одним із рушійних чинників підвищення конкурентоспроможності українських ЗВТО у світових рейтингах.

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

Бакало, О. М. (2017). Педагогічні умови адаптації іноземних студентів до навчання у вищих технічних навчальних закладах: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Національний авіаційний університет, Київ. <https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/28273/1/Bakalo>

Булгакова, Н. Б. (2002). Система пропедевтичної підготовки іноземних громадян з природничих дисциплін у технічному університеті: автореф. дис. ... д-ра. пед. наук : 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». НАНП України, Інститут педагогіки, Київ.

Ворона, М. І. (2013). Сучасний стан забезпечення процесу навчання іноземців в Україні: організаційно-правовий аспект/ М. І. Ворона//Університетські наукові записки, №1 (45), с. 423-430.

Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 68 «Авіаційний транспорт» (2002).

Ігнатюк, О. А. (2010). Теоретичні та методичні основи підготовки майбутнього інженера до професійного самовдосконалення в умовах технічного університету: автореф. дис. ... докт. пед. наук : 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Харківський національний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди, Харків. <https://scholar.google.com.ua/citations>

Іноземні студенти в Україні (2020). Український державний центр міжнародної освіти. Міністерство освіти і науки України.

Клименко, М. М. (2018). Розвиток кар'єрної компетентності майбутніх інженерів-механіків з експлуатації машин та механізмів у технічних університетах: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». НАПН України, Інститут професійно-технічної освіти, Київ.

Коваленко, О. П. (2017). Формування професійної компетентності майбутніх фахівців авіаційної галузі у процесі вивчення природничих дисциплін: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Льотна академія Національного авіаційного університету, Кропивницький. <https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/10/kovalenko>

Ковальова, О. С. (2020). Формування інноваційної компетентності майбутніх авіаційних фахівців у процесі вивчення безпілотних повітряних суден: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Льотна академія Національного авіаційного університету, Кропивницький. http://www.glau.kr.ua/images/docs/autoreferats/dis_Kovalova

Круглик, В. С. (2018). Система підготовки майбутніх інженерів-програмістів до професійної діяльності у вищих навчальних закладах: автореферат дис. ... докт. пед. наук : 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Запорізький національний університет, Запоріжжя.

Лузік, Е. В. (2020). Формування та реалізація особистісної траєкторії успіху майбутнього фахівця в освітньо-інформаційному середовищі закладу вищої освіти / Е.В. Лузік // Актуальні проблеми вищої професійної освіти. – Київ. – с. 121 – 125.

Невзоров, Р. В. (2019). Формування фахової компетентності майбутніх військових пілотів із застосуванням засобів повітряно-тактичної підготовки: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Льотна академія Національного авіаційного університету, Кропивницький.

Сін Чжефу (2015). Педагогічна підтримка адаптації іноземних студентів до навчання у вищих навчальних закладах України: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05 «Соціальна педагогіка». Луганський національний університет ім. Тараса Шевченка, Старобільськ.

Смолікевич, Н. Р. (2018). Організаційно-педагогічне забезпечення адаптації іноземних студентів в університетах США: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки». Львівський національний університет ім. Івана Франка, Львів.

Чупахін, С. А. (2018). Формування професійної компетентності майбутніх інженерів-зв'язківців в процесі вивчення спеціальних дисциплін: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Національний авіаційний університет, Київ.

REFERENCES

Bakalo, O. M. (2017). Pedagogichni umovy adaptatsii inozemnykh studentiv do navchannia u vyshchyykh tekhnichnykh navchalnykh zakladakh: dys. ... kand. ped. nauk [Pedagogical conditions of adaptation of foreign students to study in higher technical educational institutions]: 13.00.04 «Teoriia i metodyka profesiinoi osvity». Natsionalnyi aviatsiinyi universytet, Kyiv.

Bulhakova, N. B. (2002). Systema propedevtychnoi pidhotovky inozemnykh hromadian z pryrodnychyykh dystsyplin u tekhnichnomu universyteti [The system of propaedeutic training of foreign citizens in natural sciences at the Technical University]: avtoref. dys. ... d-ra. ped. nauk : 13.00.04 «Teoriia i metodyka profesiinoi osvity». NANP Ukrainy, Instytut pedahohiky, Kyiv. http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis

Vorona, M. I. (2013). Suchasnyi stan zabezpechennia protsesu navchannia inozemtsiv v Ukraini: orhanizatsiino-pravovyi aspekt [The current state of

providing the process of education of foreigners in Ukraine: organizational and legal aspect]/ M. I. Vorona//Universytetski naukovi zapysky, №1 (45), s. 423-430.

Dovidnyk kvalifikatsiinykh kharakterystyk profesii pratsivnykiv. Vypusk 68 «Aviatsiinyi transport» (2002). [Directory of qualification characteristics of professions of workers ISSUE 68 "Air transport"].

Ihnatiuk, O. A. (2010). Teoretychni ta metodychni osnovy pidhotovky maibutnoho inzhenera do profesiinoho samovdoskonalennia v umovakh tekhnichnoho universytetu [Theoretical and methodical bases of preparation of the future engineer for professional self-improvement in the conditions of technical university]: avtoref. dys. ... dokt. ped. nauk : 13.00.04 «Teoriia i metodyka profesiinoi osvity». Kharkivskiy natsionalnyi pedahohichnyi universytet im. H. S. Skovorody, Kharkiv. <https://scholar.google.com.ua/citations>

Inozemni studenti v Ukraini [International students in Ukraine] (2020). Ukrainskiy derzhavnyi tsestr mizhnarodnoi osvity. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy.

Klymenko, M. M. (2018). Rozvytok kariernoi kompetentnosti maibutnykh inzheneriv-mekhanikiv z ekspluatatsii mashyn ta mekhanizmiv u tekhnichnykh universytetakh [Development of career competence of future mechanical engineers in the operation of machines and mechanisms in technical universities]: avtoref. dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.04 «Teoriia i metodyka profesiinoi osvity». NAPN Ukrainy, Instytut profesiino-tekhnichnoi osvity, Kyiv.

Kovalenko, O. P. (2017). Formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnykh fakhivtsiv aviatsiinoi haluzi u protsesi vyvchennia pryrodnychych dystsyplin [Formation of professional competence of future specialists in the aviation industry in the process of studying natural sciences]: dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.04 «Teoriia i metodyka profesiinoi osvity». Lotna akademiia Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu, Kropyvnytskyi.

Kovalova, O. S. (2020). Formuvannia innovatsiinoi kompetentnosti maibutnykh aviatsiinykh fakhivtsiv u protsesi vyvchennia bezpilotnykh povitrianykh suden [Formation of innovative competence of future aviation specialists in the process of studying unmanned aerial vehicles]: dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.04 «Teoriia i metodyka profesiinoi osvity». Lotna akademiia Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu, Kropyvnytskyi.

Kruhlyk, V. S. (2018). Systema pidhotovky maibutnykh inzheneriv-prohramistiv do profesiinoi diialnosti u vishchychkh navchalnykh zakladakh [The system of preparation of future software engineers for professional activity in higher educational institutions]: avtoreferat dys. ... dokt. ped. nauk : 13.00.04 «Teoriia i metodyka profesiinoi osvity». Zaporizkyy natsionalnyi universytet, Zaporizhzhia.

Luzik, E. V. (2020). Formuvannia ta realizatsiia osobystisnoi traiektorii uspikhu maibutnoho fakhivtsia v osvitno-informatsiinomu seredovyshchi zakladu vishchoi osvity [Formation and realization of personal trajectory of success of future specialist in educational and informational environment of higher education institution] / E.V. Luzik // Aktualni problemy vishchoi profesiinoi osvity. – Kyiv. – s. 121 – 125.

Nevzorov, R. V. (2019). Formuvannia fakhovoi kompetentnosti maibutnikh viiskovykh pilotiv iz zastosuvanniam zasobiv povitriano-taktychnoi pidhotovky [Formation of professional competence of future military pilots with the use of air-tactical training]: dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.04 «Teoriia i metodyka profesiinoi osvity». Lotna akademiia Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu, Kropyvnytskyi.

Sin Chzhefu (2015). Pedahohichna pidtrymka adaptatsii inozemnykh studentiv do navchannia u vyshchyykh navchalnykh zakladakh Ukrainy [Pedagogical support of adaptation of foreign students to study in higher educational institutions of Ukraine]: avtoref. dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.05 «Sotsialna pedahohika». Luhanskyi natsionalnyi universytet im. Tarasa Shevchenka, Starobilsk.

Smolikevych, N. R. (2018). Orhanizatsiino-pedahohichne zabezpechennia adaptatsii inozemnykh studentiv v universytetakh SShA [The organizational and pedagogical provision of foreign students' adaptation in US universities]: dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.01 «Zahalna pedahohika ta istoriia pedahohiky». Lvivskyi natsionalnyi universytet im. Ivana Franka, Lviv.

Chupakhin, S. A. (2018). Formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnikh inzheneriv-zviazkivtsiv v protsesi vyvchennia spetsialnykh dystsyplin [Formation of professional competence of future communication engineers in the process of studying special disciplines]: dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.04 «Teoriia i metodyka profesiinoi osvity». Natsionalnyi aviatsiinyi universytet, Kyiv.

T. O. Mikheyeva

FORMATION OF READINESS FOR PROFESSIONAL ACTIVITY OF FOREIGN STUDENTS - FUTURE AVIATION ENGINEERS

Abstract

The article reveals the urgency of solving the problem of forming the readiness for professional activity of foreign students-future engineers of the aviation industry in the process of their professional training. The views of modern domestic and foreign scientists on the professional training of engineering personnel in institutions of higher technical education, including aviation specialties, and current issues of training foreign students are analyzed. There are a number of contradictions faced by foreign students who come to an unfamiliar country to obtain their chosen specialty. The importance of pedagogical support during the adaptation period of foreign students is emphasized. The basic requirements and responsibilities of aircraft maintenance engineers according to the Handbook of Qualification Characteristics of Workers' Professions (Issue 68 "Air Transport") are analyzed. It was found that the readiness for professional activity of foreign students-future engineers of the aviation industry is a dynamic system of interconnected external and internal personality factors that interact in conjunction with the knowledge, skills and abilities acquired during professional training. activities. It is emphasized that the formation of readiness for professional activity of foreign students-future engineers of the aviation industry

will be effective provided the creation of an appropriate educational and information environment and the construction of a personal learning trajectory.

Key words: *aviation engineer; educational and information environment; foreign students; personal trajectory of study; professional activity; readiness for professional activity.*